

Uluslararası Turizm Araştırmalarında Türkiye'nin Yeri*

Position of Turkey within the International Tourism Research

Dilek ACAR** , Esra GÜL YILMAZ***

** Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi Yunus Emre Kampüsü Eskişehir Meslek Yüksekokulu, 26470 Tepebaşı, Eskişehir.

E-posta: dacar1@anadolu.edu.tr

ORCID: 0000-0002-2683-6004

***Dr. Öğr. Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm Rehberliği Bölümü, 03204 Merkez, Afyonkarahisar.

E-posta: esragul@aku.edu.tr

ORCID: 0000-0003-2826-9768

MAKALE BİLGİLERİ

Makale işlem bilgileri:

Gönderilme tarihi: 14 Nisan 2019

Düzeltilme: 24 Ağustos 2019

Kabul: 20 Eylül 2019

Anahtar sözcükler: Turizm araştırmaları, Uluslararası turizm araştırmaları, Ortak yazarlık, SSCI, Bibliyometri.

ARTICLE INFO

Article history:

Submitted: 14 April 2019

Resubmitted: 24 August 2019

Accepted: 20 September 2019

Key words: Tourism research, International tourism research, Co-authorship, SSCI, Bibliometry.

ÖZ

Bilimsel gelişmede ulusal koşullar önemli belirleyicilerdir. Bu çalışmada, Türkiye'nin uluslararası turizm araştırmalarındaki yeri, SSCI'de yer alan Türkiye adresli makaleler aracılığı ile incelenmektedir. Bu çerçevede 1989-2018 yıllarında arasında yayınlanmış olan 330 makale tespit edilmiş, ilişkisel ve değerlendirici genel bibliyometrik parametrelerle analiz edilmiştir. Araştırmanın önemli sonuçlarına göre, SSCI'de yer alan Türkiye adresli makalelerin sayısı 2016'dan itibaren hızla artmaya başlamıştır. 330 makalenin yaklaşık yarısı Türkiye'den iki kurum ve 10 araştırmacı tarafından üretilmiştir, 120 makalenin yabancı kurumlardaki yazarlarla ortak üretilmesi, uluslararası işbirliklerinin önemini göstermektedir. Anahtar kelime analizine göre, makalelerin çoğunda Türkiye ve otel, ağırlama, yönetim ve insan kaynakları ile ilgili sözcüklerin kullanıldığı görülmüştür. Son olarak, araştırmaların yaklaşık dörtte üçünde nicel veriye dayalı desenlemeden yararlanıldığı gözlenmektedir.

ABSTRACT

The national factors are the key determinants in the scientific development of a community. This study aims to analyse the position of Turkey within the international tourism research through its articles indexed in SSCI. In this context, the study determines 330 articles published between 1989-2019 and analyses using relational and evaluative bibliometric parameters. The important results of this study are the tourism articles addressed to Turkey and indexed in SSCI have been in an increase since 2016. Approximately half of the articles were published by two institutions and 10 researchers from Turkey. Co-authorship with researchers in foreign institutions within 120 articles points out the significant role of international collaboration. In addition, the mostly used keywords were Turkey, hotel, hospitality, management and human resources. Finally, 75 per cent of the articles were designed by quantitative methods.

GİRİŞ

Bilim, birikimli bir süreç halinde ilerlemektedir. Bilimsel bilginin küreselleşmesi, bilgidan yararlanmaktan daha çok, bilgiye erişim bağlamında giderek artarken, yayın sayısı da bu artışı izle-

mektedir. Bir ideal olarak bilimin küresel bir faaliyet olduğu kabul edilse de bilimsel faaliyetlerde ulusal veya bölgesel belirleyiciler önemini sürdürmektedir. Bunun başlıca nedenleri arasında yükseköğretimin kamusal boyutuna bağlı faktörler, araştırmalara kaynak sağlama, uluslararası iş birliği eğilimleri, akademik gelenekler ve ilgili disiplinin kurumsallaşma düzeyi sayılabilir (Hall 2011; Hennemann vd. 2012; Huang 2012). Bilimsel gelişmede belirleyici olan bu faktörler,

* Bu çalışma, Dokuz Eylül Üniversitesi Foça Turizm Fakültesi ile Anatolia Turizm Akademisi tarafından 11-14 Ekim 2018 tarihlerinde Foça'da düzenlenen "Hasan Olalı Turizm Sempozyumu"nda sunulmuş halinin, yazarlarca daha sonra geliştirilerek, yeniden düzenlenmiş halidir.

uluslararası işbirliklerini de etkileyerek ülkeler arasında önemli farklılıklara neden olmaktadır.

Türkiye gibi gelişmekte olan ve aynı zamanda turizmde iddiası bulunan ülkelerde akademik kurumsallaşma aynı hızla devam etmese de 2000'li yıllardan itibaren önemli gelişmeler gözlenmiştir. Turizm sektörünün hızla büyüdüğü, turizm okullarının ve araştırmacıların da hızla artmaya ve uluslararasılaşmaya başladığı 1990'lı yıllarda bu gelişmelerin gözleendiği ülkelerden biri de Türkiye'dir (Kozak ve Kozak 2016). Bilimsel gelişmede ulusal bağlamın kaçınılmaz rolü ve 1990'lı yıllardan itibaren turizm araştırmalarında uluslararasılaşmanın yansımalarını ortaya koymak bu araştırmanın temel gerekçesini oluşturmaktadır.

Ülkelerin akademik etkisinin izlenmesinde, akademik dergilerdeki yayın performansı önemlidir. Yayın performansının izlenmesinde yararlanılabilecek başlıca ölçütlerden biri Sosyal Bilimler Atıf Endeksi'dir (SSCI-Social Science Citation Index). SSCI, bir ülkenin küresel düzeydeki konumunu ortaya koymak için yeterli derecede büyük ve çok yönlü veri sağlayan bir veri seti olarak kabul edilebilir (Liu vd. 2015). Bu çalışmada, uluslararası turizm araştırmalarında Türkiye'nin yeri, en önemli bilimsel performans ölçütü kabul edilen SSCI'deki Türkiye adresli makaleler kapsamında incelenmektedir. Alanındaki öncülerden biri olarak, bu çalışma sonucunda mevcut durumun ortaya koyulmasıyla, yayın sayısının ve niteliğinin artırılmasına yönelik yapılması gerekenlere ilişkin tartışma ortamının sağlanması ve geleceğe yönelik bilim politikasının oluşturulması için gerekli verilere katkı sağlanması hedeflenmektedir.

ALANYAZIN TARAMASI

Bilimsel gelişmenin ulusal boyutta hem genel hem de disiplin temelinde izlenmesi, performans belirleme, akademik ve kamusal planlama ile kaynak aktarımı kararları açısından önemlidir. Disiplin temelinde yapılan değerlendirmeler ise disiplinin zaman içinde gösterdiği gelişmeyi ve egemen eğilimleri anlama, varolan sorunları ortaya çıkarma ve giderebilmeye yönelik tartışma imkânı sağlayarak, gelecekteki çalışmalara ışık

tutması açısından yararlıdır (Üsdiken ve Pasados 1992). Bu değerlendirme için disiplinin belirli bir olgunlaşma düzeyine erişmiş olması gerekir. Olgunlaşmanın başlıca göstergelerinden biri yayın sayısındaki artıştır. Bilimsel yayınlar, performans izleme ve bunların yaygınlaştırılmasında başlıca veri kaynağını oluşturan bilimsel çıktılardır. Bilimsel yayınların incelenmesinde bibliyometri gibi kantitatif, alanyazın incelemesi gibi kalitatif yöntemlerden yararlanılır (Köseoğlu vd. 2015a).

Turizmde bibliyometri çalışmaları 1990'lı yıllardan itibaren artarken, bu durum olgunlaşma göstergesi olarak kabul edilir (Cheng vd. 2011). 80'lerdeki atılımın ardından, 90'lı yıllarda Türkiye turizmde sektörel ve akademik açıdan önemli gelişmeler olsa da bilimsel açıdan bazı sorunlardan kaçınılamamıştır. Bu durum turizmin gelişmekte olan bir disiplin olması yanında, sosyal bilimler temeliyle de ilgilidir. Dünyada olduğu gibi, sosyal bilimlerin doğa bilimleri kadar gelişme göstermemiş olması ve alınabilecek önlemler, Türkiye'de 2000'li yılların başından itibaren ele alınmaya başlanmıştır. Sosyal bilimlerde konu, araştırma alanı, kaynak, alanyazın ve dil çeşitliliği nedeniyle doğa bilimlerine oranla daha az görüş birliği olması, doğa bilimlerine oranla daha çok ulusal yönelimliliği ve birbiriyle yarışan paradigmalardan bulunması (Hicks 1999) ve yayın yapılacak dergilerin azlığı (Hall 2011) gibi etkenler bu alandaki çabaları ve çıktıları etkilemiştir. Türkiye'de bu konuda atılan önemli adımlar başında, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu'na (TÜBİTAK) bağlı olarak Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu tarafından 2004 yılında sosyal bilimlerin de temel bilimler kapsamına alınması ve doğa bilimlerindeki gibi teşviklerden yararlanılmasının önünün açılması yer alır. Bunun ardından, aynı Kurul tarafından 2005 yılında doğa, fen ve sosyal bilimleri kapsayacak şekilde, ulusal bilim performansının ulusal ve uluslararası kabul edilmiş performans göstergeleri ile izlenmesine karar verilmiştir (TÜBİTAK 2005). Bu gelişmeler, Türkiye'de 2005 yılından itibaren, hem sosyal bilimler hem de turizmde uluslararası nitelikli yayınların artmasını etkilese de performans değerlemenin nicel ağırlıklı olmasına bağlı bazı tartışmaları da beraberinde getirmiştir.

Bugün bilimsel performans göstergeleri olarak hakemli dergilerdeki makaleler önemini korumaya devam etmektedir. Akademik hakemli dergiler, araştırmacıların bilimsel çıktılarını, yenilikçi görüşleri, kavramları ve uygulamaları yayımladıkları önemli araçlardır (Sun vd. 2017). Akademik dergilerin daha çok Amerika Birleşik Devletleri bilim anlayışı içinde önemini koruduğunu hatırlatan Weiner'e (2001) göre, temelini çeşitli kişileri ve rolleri içeren sosyal, ekonomik ve akademik ilişkiler ağının oluşturduğu akademik dergilerin başlıca üç rolü vardır. Bunlar; akademik bilginin üretimi, yayımı ve değişimi; fon ve teşviklerde yayın sıralaması açısından veri sağlama ve görev atama ve yükseltmelerinde ölçüt ve fikir vermedir.

Dergilerde yapılan bibliyometrik çalışmalarla, bir disiplinin evrimine dair doğrulanabilir ve temellendirilmiş sonuçlar sağlanabilmektedir (Xiao ve Smith 2006). Bibliyometri, 1969'da Pritchard tarafından "kitap ve diğer iletişim araçlarında matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin uygulanması" olarak geliştirilmiş olsa da sonradan, araştırmacılar, kurumlar, ülkeler ve dergiler için etki değerlendirme amacıyla kullanılır hale gelmiştir (Cunill vd. 2019). Bibliyometri, belirli bir alanın entelektüel, sosyal ve kavramsal yapısının nasıl evrimleştiğinin analiz edilmesiyle, alanyazın yapısının hızla kavranmasını sağlar. Ancak bibliyometri, alanyazın değerlendirmeye yönelik geleneksel alanyazın inceleme ve meta analizinin bir ikâmesi değildir.

Bibliyometri ile daha çok destekleyici bir yöntem olarak, geniş ve objektif bakış açısı ile alanyazındaki örüntüler derinlemesine incelenmesini sağlar (Zupic ve Cater 2015). Hall da (2011) turizmde bibliyometri çalışmalarının sayısının giderek artarken, genel olarak sosyal bilimlere temeline bağlı olarak yöntemin dikkatle kullanımının önemini vurgular. Bibliyometrinin giderek yaygınlaşmasında Thomson Reuters-Web of Science (WOS)'un erişilebilir yayın bilgisi imkânı sağlaması önemli rol oynamıştır (Zupic ve Cater 2015). Bu şirket tarafından 1986 yılında oluşturulan SSCI indeksi, en çok atıf alan yayınları içerdiğinden, önemli bir performans ölçütü haline gelmiştir (Liu 2014). Bu çalışmada da Türkiye'nin

uluslararası turizm araştırmalarındaki yerinin, etki değeri açısından en yüksek önemin atfedildiği SSCI bağlamında incelenmesine karar verilmiştir. Araştırma kapsamı, SSCI'nin başladığı 1986 sonrasında dizine dahil olan dergileri kapsarken, uluslararası alanyazında, Türkiye adresli ilk yayınların bu tarihten çok daha önce, Turgut Var (Gearing, Var ve Swart 1972), Hasan Olalı (Olalı 1973), Muzaffer Uysal (Uysal ve Crompton 1984a; 1984b) ve Meral Korzay (Korzay 1986) gibi öncü araştırmacılarla başladığını hatırlatmak gerekir.

İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Türkiye'de turizm araştırmaları, turizmin bir olgu olarak hissedildiği 1950'li yılların ardından, 1960'ların başından itibaren başlarken, 1980'lere kadar önemli bir artış gözlenmemektedir (Kozak 1995a; Ağaoğlu 1995). Alanyazın incelemeye yönelik ilk çalışmalar olarak, Ağaoğlu'nun 1980'li yıllardaki turizm bibliyografyaları ile Kozak (1995a, 1995b, 2000) tarafından yapılan çalışmalar, turizmde akademik birikimi ve sonrasındaki gelişmelerin izlenmesi açısından önemlidir.

Turizmde bibliyometri açısından öncü çalışmalardan biri olarak Kozak (1995b), 1979-1994 arasında yayınlanan 491 makalede en çok çalışılan konuların konaklama işletmeciliği, turizm ekonomisi, turizm pazarlaması ve turizmin çeşitlendirilmesi olduğunu ve makalelerin yaklaşık %90'ının kavramsal olduğunu saptamıştır. 1990'lı yılların başı ayrıca, Türkiye turizm araştırmacılarının uluslararası ilişkiler kurmaya başladığı dönemdir (Kozak 1995a). Turizm Bakanlığı'nın (rapor ve istatistikler) çalışmaları ile birlikte, 2000'li yılların başlarına gelindiğinde, artık diğer ülkelerle yarışacak düzeyde birincil ve ikincil kaynak birikimi oluşmuştur (Kozak 2000).

Turizmde bibliyometri araştırmaları, Reid ve Andereck'in (1989) turizm dergilerinde istatistik yöntemlerini ve Sheldon'un (1990) ("Sheldon 1990"dan aktaran Huang 2012) turizm dergilerine yönelik araştırmacı algılarını incelemesinin ardından gelişmiştir. 1990'lardaki çalışmalar daha çok dergilerin evrimi, araştırmacıların algılamaları, konu, araştırma yöntemi ve istatistiksel teknikler gibi parametrelere dayanır (Tsang ve

Hsu 2011). 2000'li yıllara gelindiğinde, genel olarak akademik dergilerin sıralanması ve turizm kurumlarının ya da araştırmacılarının sıralanması şeklinde iki eğilim ortaya çıkar (Huang 2012). Bugün ise turizmde bibliyometri çalışmaları o kadar artmıştır ki, bu çalışmalar bibliyometriye konu olmaya başlamıştır. Bu açıdan ilk örnek olarak, Köseoğlu vd. (2016), önde gelen turizm dergilerindeki 190 bibliyometri çalışmasını incelemişlerdir. Buna göre, çalışmaların 2008'den sonra artmıştır, sistematik gözden geçirme türündeki bibliyometri çalışmalarının fazlalığına karşın, değerlendirici ve ilişkisel türde çalışmalar daha azdır.

Ulusal bağlamda turizm bibliyometri araştırmalarında ilk sırayı Çin almaktadır (Huang ve Hsu 2008; Tsang ve Hsu 2011; Huang ve Chen 2016; Bao vd. 2018). Çin turizm sektörü 1978 yılından itibaren büyümeye başlarken, akademik alan da buna paralel gelişme göstermiştir (Tsang ve Hsu 2011). Bu çalışmaların bir kısmı ulusal yayınlara odaklıyken, bazıları uluslararası yayınlar bağlamındadır. İkinci grupta yer alan çalışmalardan Bao vd. (2018), 1979-2015 yıllarında dünya çapında önde gelen dört dergide Çin adresli 257 makaleyi incelemişler, en çok çalışılan konuların turist davranışı, turizmde kamu ve politika konuları ve turizm ekonomisi olduğunu, araştırma yöntemlerinin dengeli dağıldığını saptamışlardır. Tsang Hsu (2008) ise 1978-2008 yıllarında, önde gelen altı dergide yayınlanan Çin'de turizm ve konaklama yönetimi ile ilgili 119 makalede müşteri davranışının en popüler konu olduğunu, çok yazarlılık eğiliminin ve ileri düzey araştırma tekniklerinden yararlanma eğiliminin arttığını saptamışlardır. Köseoğlu vd. (2015b), 1992-2013 yılları arasında SSCI'de yer alan 11 dergi kapsamında Türkiye'de konaklama yönetiminin temellerini atf ve ortak atf analizi ile 76 makalede incelemişlerdir. Buna göre en fazla atf yapılan dergi *Tourism Management*'tir.

Yukarıdaki gibi belirli konu ya da "önde gelen" şeklindeki dergilerle sınırlı örneklere karşın, uluslararası alanyazında ulusal etkinin incelendiği çok fazla çalışmaya rastlanmamaktadır. Bunun nedenleri uluslararası alanyazın ve özellikle SSCI kapsamındaki Amerika Birleşik Devletleri

ve İngiltere ağırlıklı "Batı" hakimiyeti (Liu 2014; Cheng vd. 2011) ve gelişmekte olan ülkelerin bu alanda yayın yapabilmelerinin akademik ve finansal destek sağlanarak uluslararası ağların gelişmesiyle (Sun vd. 2017) ilgili olduğu söylenebilir. Uluslararası turizm alanyazınında doğrudan ulusal etkinin incelendiği çalışma örneği olarak Sun vd. (2017) Çin'in uluslararası turizm alanyazınına katkılarını SSCI kapsamında incelemişlerdir. 2001-2011 yılları arasında Çin adresli SSCI'de yayınlanan toplam sosyal bilimler makale sayısı (838,000), ABD'nin ardından ikinci sıradayken, aynı dönemde turizm makaleleri oldukça azdır (932). Yayın sayısı 2008'den sonra artmaya başlamıştır. En fazla yayın yapılan araçlar arasında *Tourism Management* ve *Annals of Tourism Research* dergileri gelmektedir. Anahtar kelime analizine göre Çin Anakarası'nda endüstri gelişimi, kırsal turizm; Hong Kong ve Macau'da *turist talebi, niyeti, tatmini ve hizmet kalitesi*; Tayvan'da *konaklama, seyahat acentacılığı* ağırlık kazanmıştır. Çin'in yaklaşık 2003'te uluslararası turizm alanında yarışacak durumda olmadığı ileri sürülürken Sun vd.'ne (2017) göre artık Batı'nın izleyicisi ve alıcısı olmaktan liderliğe geçmiştir.

YÖNTEM

Türkiye'de 2000'li yıllardan itibaren, turizmde bilimsel üretim için gerekli kaynakların belli bir düzeye ulaştığı söylenebilir. Belirli bir konu ya da yayın türü bağlamındaki önceki çalışmalardan farklı olarak, bu çalışmada genel olarak uluslararası turizm araştırmalarında Türkiye adresli yayınların genel profilini ve etkisini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Konusunda ilk örneklerden biri olarak bu çalışmada, uluslararası etki açısından en önemli ölçüt kabul edilen SSCI'de yer alan Türkiye adresli tüm makaleler araştırma alanını oluşturmaktadır. Araştırmaya Türkiye adresli ilk yayından 2018 yılının sonuna kadar olan dönemdeki makalelerin alınmasına karar verilmiştir.

Bibliyometride, ilki performans ve üretkenlik ölçütleriyle ilgili değerlendirici teknikler, ikincisi yazarlık, kurum, anahtar kelimelere dayanan ve bunlarla ilgili bağlantıların incelendiği ilişkisel teknikler olmak üzere iki temel yaklaşım bulunmaktadır (Beckendorff ve Zehrer 2013). Bu ça-

lişmada kullanılan ve her iki yaklaşıma da işaret eden başlıca parametreler şunlardır; *yayın yılı, yayın yapılan dergi, yazar sayısı, yazar isimleri, yazarın bağlı olduğu kurum, en çok atıf alan yazar, en çok atıf alan makale, araştırma deseni ve anahtar kelimeler*. Veritabanlarında, yazar, kurum, vb. verilerin hatalı girişinin sık karşılaşılan bir sorun olduğu bilinmektedir. Bu çalışmada da benzer bir durum gözlenmiş, veritabanının sunduğu istatistikler yerine, makaleler tek tek incelenerek veri girişi yapılmıştır.

Araştırma alanının belirlenmesinde, öncelikle yayın bilgilerinde en az bir Türkiye adresli kurum bulunan dergiler belirlenmiştir. Web of Science aracılığı ile SSCI'nin "konaklama, boş zaman, spor ve turizm" kategorisi içinden *Journal of Hospitality Leisure Sport Tourism Education* dışındaki spor dergileri hariç tutularak toplam 27 dergi, bunun içinde Türkiye adresli yayının yer aldığı 25 dergi saptanmıştır. Türkiye adresli SSCI'de yer alan ilk yayın 1989 yılına ait Hasan Zafer Doğan'ın, *Annals of Tourism Research* dergisinde yayımlanan *Forms of Adjustment-Sociocultural Impacts of Tourism* başlıklı makalesidir. 1989-2018 arasında turizm alanında Türkiye adresli toplam makale sayısı 339 olarak belirlenmiştir. Bu yayınlar arasından yanlış veri girişi nedeniyle makale dışındaki çalışmalar ayıklanırken, aynı zamanda konferans sunumu veya proje raporu olduğu bilgisi bulunan makale türündeki toplam makale sayısı 330 olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

SSCI turizm alanında toplam 27 dergi bulunmakta ve bunların 25'inde Türkiye adresli en az bir makale yer almaktadır. 1989-2018 yılları arasında SSCI'de yer alan Türkiye adresli turizm alanındaki makale sayısı 330'dur. Aynı dönem içinde ve araştırmaya dahil edilen 25 dergideki toplam makale miktarı (13.209) açısından bakıldığında, Türkiye adresli yayın oranının %2,49 gibi az bir kısmını oluşturduğu görülmektedir. Aynı döneme sosyal bilimlerdeki tüm yayınlar açısından bakıldığında, Türkiye adresli SSCI'de yer alan toplam makale (32.214) içinde turizm çalışmalarının oranı %1 civarındadır.

Türkiye adresli SSCI'de yer alan turizm makaleleri sayısının, dergi ve yıllar itibarıyla dağılımı incelendiğinde, dört dönemden söz edilebilir. İlk makalenin yayınlandığı 1989'dan 2000'e kadar olan ilk dönemde makale sayısı oldukça azdır, dördü *Tourism Management*'ta ve biri *Leisure Science*'ta olmak üzere toplam beş makale yayınlanmıştır. Yayın sayısının azlığındaki nedenler arasında SCI, AHCI, SSCI gibi önemli indekslerin Türkiye'de bilinirliğinin 2001'den sonra artması (Asan 2007) sayılabilir. İkinci dönem olarak 2001-2007 yılları arasında *Tourism Management* merkezli yavaş bir artış gözlenmektedir. Bu dergiye olan ilgi, turizmde işletme ve yönetime olan ilginin yansması olarak düşünülebilir.

2008 yılına gelindiğinde yayın sayısı kadar, tercih edilen dergi çeşitliliğinin de artması dikkati çekmektedir. 2008 ayrıca, dünya genelindeki turizm makale miktarının artması açısından da önemli bir kırılma noktasıdır. Araştırma kapsamındaki 25 dergide üretilen makale sayısı 2007'de 238 iken 2008'de yaklaşık iki katına çıkarak 530 olmuştur. Bu dönemin devam ettiği 2015 yılına kadar yayın sayısı giderek artarken konaklama ve yönetim temalı dergilerdeki ağırlık devam etmiştir. 2015 aynı zamanda medyan yılı temsil etmektedir, Türkiye adresli toplam turizm makalelerinin yarısı bu yıldan sonra üretilmiştir. Dünya ve Türkiye'deki makale sayısında son yıllardaki artış, SSCI kapsamına giren dergi sayısının artmasıyla da ilgilidir. Örneğin, *Journal of Hospitality and Tourism Management*, *Journal of Tourism and Cultural Change*, *Journal of Vacation Marketing*, *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism* ve *Tourism Management Perspectives* son yıllarda SSCI'de indekslenmeye başlamıştır. Özellikle, *Tourism Management Perspectives* son üç yıldır SSCI'de olmasına rağmen Türkiye'den 13 makale yayınlanmıştır ki bu sayı *Annals of Tourism Research* gibi bazı eski dergilerle aynı orandadır.

Dördüncü dönem ise yayın sayısının bu kez Türkiye temelinde yaklaşık iki katına ulaşarak artmaya devam ettiği 2016 ve sonrasıdır. Bu gelişmede, nitelikli araştırmaya yönelik bilgi ve becerilerin artması kadar 2015 yılında duyurulan akademik teşvik uygulamasının da etkili oldu-

Uluslararası Turizm Araştırmalarında Türkiye'nin Yeri

Tablo 1. Yıl ve Dergilere Göre Makale Sayısı Dağılımı (2008 ve sonrası)

YIL / DERGİ ADI	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2008 Önce	Toplam
Tourism Management	4	4	6	5	5	4	2	3	4	2	2	36	77
International Journal of Contemporary Hospitality Management	6	6	6	7	6	3	3	4	3	4	-	-	48
International Journal of Hospitality Management	4	2	4	3	5	4	1	3	2	3	2	-	33
International Journal of Tourism Research	3	5	1	-	1	-	2	2	1	-	1	-	16
Annals of Tourism Research	-	-	1	-	-	-	1	1	1	-	1	10	15
Current Issues in Tourism	4	4	2	1	2	1	1	-	-	-	-	-	15
Tourism Economics	2	6	2	1	-	-	-	1	2	-	1	-	15
Journal of Travel & Tourism Marketing	2	1	3	2	2	1	-	1	2	-	-	-	14
Asia Pacific Journal of Tourism Research	3	6	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	13
Tourism Management Perspectives	5	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
Journal of Destination Marketing & Management	6	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	12
Journal of Hospitality and Tourism Management	1	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
Journal of Sustainable Tourism	3	-	-	-	-	1	2	-	1	-	-	-	7
Tourism Geographies	1	-	2	1	-	-	1	-	1	-	1	-	7
Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	1	1	6
Journal of Travel Research	-	1	2	-	-	1	-	-	-	1	1	-	6
Journal of Hospitality Marketing & Management	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Cornell Hospitality Quarterly	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	1	-	4
Journal of Leisure Research	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	4
Journal of Hospitality & Tourism Research	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	3
Journal of Vacation Marketing	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Leisure Sciences	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Tourism Review	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Journal of Tourism and Cultural Change	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
TOPLAM	51	53	41	23	23	16	15	17	18	13	12	48	330
Yüzde	15,4	16,0	12,4	7,0	7,0	4,9	4,6	5,1	5,4	4,0	3,6	14,6	100

ğu düşünülebilir. Genel olarak bakıldığında, en fazla makalenin üretildiği yılın 2017, derginin ise dünya genelinde de en fazla turizm makalesinin üretildiği *Tourism Management* olduğu görülmektedir. Dergi tercihlerinin konaklama, yönetim, ekonomi ve pazarlama odaklı dergilerde yoğunlaşması, dünya genelindeki eğilime paralel olmakla birlikte, bu durumun asıl nedenini, dergilerin halihazırda odaklandıkları temalar ve yayın politikaları (Cheng vd. 2011) ile ilgili olduğu da düşünülebilir.

Araştırmada yer alan 330 makaledeki toplam yazar sayısı 453'dür. Bu yazarların 315'i, başka bir deyişle yaklaşık dörtte üçü (%69,5) Türkiye adreslidir. Yurt dışı kurumlara bağlı yazarların büyük kısmı 138 kişi (%30,5) ile ABD adresli kurumlarda bulunmaktadır. Bunu sırasıyla İngiltere (%13) ve Avustralya (%5) takip etmektedir. Yurt dışı kurumlarda bulunan Türk araştırmacıların ortak yazarlık ile Türkiye adresli makalelerde önemli katkıları olduğu söylenebilir.

Makale sayısına göre, yazar ve kurum dağılımına bakıldığında, en fazla makale sahibi yazar 39 makaleyle Osman M. Karatepe'dir (Tablo 2). Tablo 2'de en çok yayın üreten ilk 10 yazar yer almaktadır, bu yazarlar arasında geçici veya kalıcı olarak Türkiye dışındaki kurumlarda görev alanların olduğunu hatırlatmak gerekir.

330 makalede toplam 169 farklı kurum adı tespit edilmiştir. Kurum adları olarak, bir yazarda

birden fazla şekilde belirtilen tüm kurumlar kaydedilmiştir. Ülke dağılımı açısından, 169 kurumun 74'ü (%43,78) Türkiye'de bulunurken, yarısından fazlası (%56,21) yurt dışı kurumlardır. Türkiye'nin ardından en fazla kurumun yer aldığı ikinci ülke 37 kurumla ABD (%21,8) ve üçüncü ülke 12 kurumla İngiltere'dir (%7,1). Türkiye'de bulunan kurumların 48'i kamu, 24'ü vakıf, biri kamu kuruluşu ve biri özel sektör kuruluşudur.

Makalelerde adı geçen 453 yazarın yaklaşık dörtte üçünün Türkiye adresli olmasına karşın, kurumların %43,7'sinin Türkiye'de olması, makalelerin belirli kişilerde toplandığını göstermektedir. Ayrıca, bir yayında belirli bir kurumdan farklı yazarların olması da belirli kurumlardaki yığılmayı sağlayan başka bir nedendir. Bu nedenle, kurumlara ayrıca tamsayım uygulanmış, bir makalede yer alan tüm kurum adlarının sıklığı hesaplanmıştır. Buna göre, 330 makalede adı geçen toplam kurum sayısı 785'tir. Bu çerçevede içinde, en çok adı geçen kurum 99 makaleyle Doğu Akdeniz Üniversitesi'dir. Tablo 2'de görüleceği gibi, 330 makalenin yaklaşık yarısında Türkiye'deki iki üniversitenin adı yer almaktadır.

Makale üretiminde kurumsal yığılma ve ağ yapısı Wosviewer aracılığı ile incelendiğinde (Şekil 1) diğer kurumlarla en az iki ortak yayın üreten kurumlar arasında Doğu Akdeniz, Akdeniz, Muğla, Dokuz Eylül ve Gazi üniversitelerinde makale sayısı ve ilişkiler ağı açısından yoğun-

Tablo 2. En Çok Yayın Yapan Yazarlar ve Kurumlar

En çok yayın yapan yazarlar	Makale sayısı	Yüzde	En çok yayın yapan kurumlar	Yüzde
Osman M. Karatepe	39	11,8	Doğu Akdeniz Üniversitesi	99
Metin Kozak	24	7,2	Akdeniz Üniversitesi	69
Tahir Albayrak	17	5,1	Gazi Üniversitesi	34
Meltem Caber	16	4,8	Muğla/Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	33
Atila Yüksel	12	3,6	Dokuz Eylül Üniversitesi	26
Fevzi Okumuş	9	2,7	Adnan Menderes Üniversitesi	21
Cevat Tosun	8	2,4	Anadolu Üniversitesi	20
Hilal Erkuş Öztürk	8	2,4	Balıkesir Üniversitesi	16
Bekir Bora Dedeoğlu	7	2,1	Boğaziçi Üniversitesi	14
Erdoğan Koç	7	2,1	Mustafa Kemal Üniversitesi	14

Tablo 4. Anahtar Kelimelerle ilgili Bulgular

No	Anahtar kelime	Sıklık	Anahtar kelime	Sıklık
	Türkiye	76	0 anahtar kelime	3
	Otel (sektörü/yönetimi)	44	2 anahtar kelime	2
	Turizm	33	3 anahtar kelime	23
	Ağırlama (sektörü/yönetimi)	19	4 anahtar kelime	82
	Otel çalışanları	19	5 anahtar kelime	109
	İş-aile çatışması	16	6 anahtar kelime	74
	Sınır birim çalışanları	10	7 anahtar kelime	25
	Memnuniyet	10	8 anahtar kelime	9
	Sürdürülebilir turizm	10	10 anahtar kelime	3
	İş tatmini	9		
	Kuzey Kıbrıs	9		
Toplam anahtar kelime sayısı: 1676		Ortlama anahtar kelime sayısı 5,07		

laşma olduğu gözlenmektedir. Geçmişte Muğla, Dokuz Eylül, Boğaziçi, Bilkent ve Erciyes üniversitelerinin öne çıktığı ortak yazarlıkta son yıllarda diğer üniversitelerin eklendiği ve Central Florida Üniversitesi gibi yabancı kurumların rolü de açıkça görülmektedir. Ancak kurum çeşitliliği kadar yazar çeşitliliğinin de son yıllarda artmakta olduğu söylenebilir.

Kurum adları olarak elde edilen diğer bulgulara göre, SSCI'de yer alan Türkiye adresli 330 turizm makalesinin yaklaşık üçte ikisi (210 makale) sadece Türkiye kurumlarına bağlı yazarlar tarafından üretilirken, 120 makale, yabancı kurumlarda bulunan kişilerle ortak yazarlıkla üretilmiştir. Kurum adlarının tamamının Türkiye adresli olduğu makaleler yıllar itibarıyla incelendiğinde, 2014 ve sonrasında hızla arttığı saptanmıştır. Bu durum, son yıllarda SSCI'de sadece bir yayını bulunan Türkiye adresli çok sayıda araştırmacının varlığını da açıklamaktadır.

Yurt dışında bulunan kurumlardaki araştırmacılarla ortak üretilen makale sayısına bakıldığında, 98 makale ile en çok ABD adresli yazarlarla birlikte çalışılmıştır. Ortak makale sayısına göre, bunu sırasıyla İngiltere (23), Kore (11), Portekiz (10), İspanya (9) ve Hong Kong (9) takip etmektedir. Makalelerdeki yazar sayısı dağılımına bakıldığında ise sırasıyla, bir yazarlı makale sayısı 60

(%20), iki yazarlı makale 146 (%44,2), üç yazarlı makale 83 (%25,1), dört yazarlı 25 (%7,5), beş yazarlı 12 (%3,6) ve altı yazarlı dört makale (%1,2) olduğu saptanmıştır. İki yazarlı çalışmaların fazla olmasının beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir.

En önemli bilimsel göstergelerden biri olarak atıf alma incelendiğinde, WOS verilerine göre 1989-2018 yılları arasında Türkiye adresli turizm makaleleri toplamda 8730 atıf almıştır, yıllık atıf alma ortalaması 330, yayın başına ortalama atıf 27,4'tür. En çok atıf alan yazarlar incelendiğinde ise Metin Kozak'ın 320 atıfı ile en çok atıf alan yazar olmanın yanında, ikinci ve onuncu sırada yer almasıyla da farklı çalışmalarına en çok atıf yapılan yazar olduğu görülmektedir (Tablo 3). Buna göre, Metin Kozak'ın 24 yayını ve toplamda 785 atıfı Türkiye turizm alanında en üretken araştırmacıdır.

Tablo 5. Araştırma Desenine Göre Dağılım

Araştırma Deseni	Sayı	%
Nicel	265	80
Nitel	42	12,9
Karma	14	4,3
Kavramsal	9	2,8
Toplam	330	100

macı olduğu söylenebilir. En çok atıf alan makaleler arasında, SSCI'de Türkiye adresli ilk yayın sahibi Doğan da (1989) yer almaktadır.

Bilimsel araştırmalarda yazarların belirttiği anahtar kelimeler, yazarların bakış açısıyla araştırma konusunu en özlü şekilde ifade eden ve bir bakışta özetleyen kavramlardır (Wu vd. 2012). Bu araştırmaya alınan 330 makalede yer alan tüm anahtar kelimeler kaydedilmiş, semantik yaklaşımla (oteller, otel, otel endüstrisi, otel sektörü gibi) farklı ifadeler arasında kavramsal birlik sağlanmıştır. Buna göre toplam 1676 anahtar kelime saptanmıştır. Anahtar kelime kullanım eğilimlerine bakıldığında (Tablo 4), en fazla Türkiye (76), otel (sektörü, yönetimi) ve turizm kavramlarından yararlanılmıştır. Türkiye sözcüğünün açık farklı en çok kullanılması ve ayrıca Kuzey Kıbrıs, araştırma alanına yapılan vurgunun göstergesidir. Otel, turizm, ağırlama ve insan kaynakları ile ilgili kavramların ağırlık kazanması, yönetim ve otel ağırlıklı çalışmalara işaret ederken, Wu vd.'nin (2012) ortaya koyduğu, turizmde en çok kullanılan anahtar kelimelerden destinasyon, kültür, sosyal/toplum, ekonomi gibi kavramların bu sıralamaya girmediği görülmektedir.

Araştırmaya alınan makaleler son olarak araştırma deseni açısından incelenmiştir (Tablo 5). Makalelerde yüzde 80 gibi büyük bir oranda nicel veri ağırlıklı araştırma şeklinde desenlenmesi, son yıllara kadar hâkim paradigmalara ilgilidir. Nitel ve karma araştırmalar son yıllarda ağırlık kazandığı, Türkiye'nin turizm bilgi birikimine en az katkısının kavramsal çalışma türünde olduğu söylenebilir.

SONUÇ

Bilimsel gelişmede, ulusal koşulların belirleyici etkisinden hareketle, uluslararası turizm araştırmalarında Türkiye'nin yerinin 1989-2018 arasında SSCI'de yer alan Türkiye adresli 330 makale, ilişkisel ve değerlendirici bibliyometrik yaklaşımla ortaya incelenmiş ve bazı önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırma çerçevesine göre, makale sayısının 2000'den sonra yavaş şekilde, 2008 ve 2015 yıllarında ise daha hızlı oranda arttığı görülmektedir. İlk artışta kısmen SSCI'nin Türkiye'de 2000'den sonra geniş ölçüde tanınma-

sı etkiliyken, 2008'deki makale sayısındaki hızlı artış Türkiye'de olduğu kadar uluslararası alanda da gözlenmektedir. 2015 ve sonrasındaki artışla birlikte düşünüldüğünde, nitelikli yayınla ilgili bilgi ve becerilerinin artması, SSCI kapsamındaki dergi sayısındaki artış ve nicel performansın önemini korumasına bağlı olarak TÜBİTAK temelli performans ölçütleri ve akademik teşvik uygulamalarının etkili olduğu söylenebilir.

Araştırmaya alınan 330 makale toplam 453 yazar, 169 kurum kapsamında üretilirken, yazarların yaklaşık dörtte üçü, kurumların ise %43,7'si Türkiye adreslidir. Buna göre, makale üretimi belirli kişi ve kurumlarda yoğunlaşırken, yabancı kurumlara ortak yazarlığın önemli bir etkisinin olduğu görülmektedir. 330 makalenin yaklaşık yarısı 10 araştırmacı ve iki kurum tarafından üretilmiştir. SSCI'de yer alan Türkiye adresli turizm makaleleri belirli kişi ve kurumlarda toplanma oranı önemini korusa da son yıllarda kurum ve kişi çeşitliliği artmaktadır.

Tüm makalelerin yaklaşık üçte birinde ABD başta olmak üzere, yurt dışında bulunan kişi ve kurumlar bağlamında ortak yazarlık katkısının bulunması, uluslararası işbirliklerinin önemini göstermesi açısından önemlidir. Bunlar içinde, özellikle yurt dışında görevli Türk araştırmacıların önemli katkıları olduğu görülmektedir. Makalede yer alan kurum adreslerinin tamamının Türkiye adresli olduğu makale sayısı ise 207'dir. Bu gruptaki makalelerin büyük bir kısmı yayın yılı 2014 ve sonrasıdır ve son yıllardaki artışta bu makaleler etkili olmuştur.

Bilimsel performans göstergelerine bakıldığında, en fazla makale sahibi araştırmacının Osman M. Karatepe, kurumun ise Doğu Akdeniz Üniversitesi olduğu hem tek yayınlara hem de birden fazla yayını ile en fazla atıf alan araştırmacının Metin Kozak olduğu görülmüştür. En fazla yayın yapılan derginin *Tourism Management* olması, WOS'un turizm alanındaki uluslararası verileri ve önceki araştırmalarla (Sun vd. 2017; Köseoğlu vd. 2015b) benzerlik göstermektedir. Ancak hem WOS uluslararası verileri hem Çin örneğinde (Sun vd. 2017) açık farklı ikinci sırada yer alan *Annals of Tourism*, Türkiye'de beşinci sırada yer almıştır.

Genel olarak en çok yayın yapılan dergilerin tema ve kapsam eğilimlerine bakıldığında, konaklama ve yönetim ağırlıklı dergilerin ağırlık kazanması yine genel paradigmanın bir yansıması olarak düşünülebilir. Bu durum, araştırma konusunun özet göstergeleri olarak anahtar kelimelerde daha güçlü biçimde ortaya çıkmaktadır. 330 makalenin büyük kısmında otel, ağırlama, yönetim ve insan kaynakları ile ilgili anahtar kelimelere yer verilmesi, önceki araştırmalardan (Sun vd. 2017; Wu vd. 2012) farklıdır. Örneğin, Çin’de turizm gelişimi, motivasyon, hizmet kalitesi gibi kavramlar daha ağırlıklıdır (Sun vd. 2017). Anahtar kelimelerle ilgili sonuçlar, gelişmekte olan ve turizmde belli bir iddiası bulunan bir ülke olarak Türkiye’de çalışma konusunda çeşitliliğin sağlanamamış olduğunu düşündürmektedir.

Bilgi üretimindeki temel yaklaşımın göstergesi olarak temel araştırma deseni incelendiğinde, Türkiye adresli makalelerin dörtte üçünün nicel veriye dayalı olması yine yaygın eğilimlerle benzerdir. Son yıllardaki gelişmelerle birlikte, nitel ve karma desenlerindeki artış eğiliminin devam edeceği söylenebilir. Bir disiplindeki teorik zemin açısından önem taşıyan kavramsal çalışmalar ise (Xin vd. 2013) Türkiye’nin en az destek verdiği alanı oluşturmuştur.

Uluslararası turizm araştırmalarında Türkiye’nin konumunun incelendiği bu çalışmada bazı kapsam sınırlılıklarından söz edilebilir. İlk olarak, bu çalışmada araştırma alanınının 1989-2018 yıllarında, SSCI kapsamında yer alan Türkiye adresli turizm makalelerin yer aldığı saptanan ve turizmle ilgili 27 dergi ile sınırlı olmasıdır. Her ne kadar günümüzde en önemli etki ölçütü kabul edilse de SSCI kapsamında yer alan veya almayan diğer nitelikli dergi, kitap ve konferans yayını gibi diğer yayın türleri içinde Türkiye adresli çalışmalar yer almakta ve bunların sayısı son yıllarda artmaktadır.

Araştırmanın bir diğer kapsam sınırlılığı, yararlanılan yöntemle ilgilidir. Bibliyometri çalışmalarının her zaman, genel görünümün belirli bir parçasını gösterdikleri dikkate alınmalıdır (Köseoğlu vd. 2016). Yayın, kurum ve yazarların daha derinlemesine etkisinin değerlendirilmesi için ileri bibliyometrik analizlerden yararlanı-

labilir. Bunların yanı sıra, araştırma alanından kaynaklanan diğer sınırlılıklara da değinmek gerekir. Ulusal bağlamdaki inceleme çalışmalarının altında yatan düşünce, belli bir alanda ulusal kaynaklar ve eğilimlere bağlı durumu ortaya koymaktır. Araştırmacıların belli bir süre sonra yurt dışındaki kurumlara geçişleri ulusal katkıyı etkilerken, yurt içindeki kurumsal hareketlilikleri de kurumsal katkıları etkileyen faktörlerdir. Özellikle, üretken araştırmacıların bu hareketlilikleri, kurumsal katkıları önemli oranda etkilemektedir. Benzer biçimde, az sayıda olsa da kadın araştırmacıların soyadlarındaki değişiklikler de yazar sayısını etkileyen bir faktör olarak, bu araştırma sınırları içinde izlenememiştir.

Bu araştırmanın sonuçlarına dayanarak, Türkiye’nin uluslararası turizm araştırmalarında daha fazla yer alması için son yıllarda turizmdeki gelişmeleri yakından izleyerek konu ve araştırma deseninde çeşitliliğe gidilmesi, turizmde kültür ve sosyal konular, destinasyon, planlama, teknolojik gelişmeler ve çevre konuları gibi öncelikli alanlara önem verilmesi, uygulamalı çalışmalar kadar teori geliştirmeye de önem verilmesi ile uluslararası alanyazına daha zengin katkılar sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, B. (1995). Turizm Bibliyografyası’ndan “Bülent Ağaoğlu Bibliyografyalarının Bibliyografyasına... *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6 (1): 24-29.
- Asan, A. (2017). Uluslararası Bilimsel Dergi İndeksleri, Önemleri ve Türkiye Kaynaklı Dergilerin Durumu: Bölüm 2: Türkiye’deki Durum, *Acta Medical Alanya*, 1(1): 43-54.
- Bao, J., Chen, G. ve Jin, X. (2018) China Tourism Research: A Review of Publications from Four Top International Journals, *Journal of China Tourism Research*, 14 (1): 1-19.
- Benckendorff, P. ve Zehrer, A. (2013). A Network Analysis of Tourism Research, *Annals of Tourism Research*, 43: 121-149.
- Cheng, C.K., Li, X(R), Petrick, J.F. ve O’Leary, J.T. (2011). An Examination of Tourism Journal Development, *Tourism Management*, 32 (1): 53-61.
- Cunill, O. M., Salva, A. S., Gonzalez, L. O. ve Forteza, C.M. (2019). Thirty-Fifth Anniversary of the International Journal of Hospitality Management: A Bibliometric Overview, *International Journal of Hospitality Management*, 78: 89-101.
- Gearing, C.E., Var, T. ve Swart, W.W. (1972). A Decision Structure for Touristic Investment Allocations, *The Tourist Review*, 1 (Ocak/Mart): 2-13.

- Hall, C. M. (2011). Publish and Perish? Bibliometric Analysis, Journal Ranking and the Assessment of Research Quality in Tourism, *Tourism Management*, 32: 16-27.
- Hennemann, S., Rybski, S. ve Liefner, I. (2012). The Myth of Global Science Collaboration, *Journal of Informetrics*, 6 (2): 217-225.
- Hicks, D. (1999). The Difficulty of Achieving Full Coverage of International Social Science Literature and the Bibliometric Consequences, *Scientometrics*, 44 (2): 193-215.
- Huang, (S). S. (2012). Similar Exercises, Different Consequences: An Examination of Tourism Research in National Research Assessment Frameworks, *Tourism Management Perspectives*, 2 (3): 13-18.
- Huang S. (S.) ve Chen, G. (2016). Current State of Tourism Research in China, *Tourism Management Perspectives*, 20: 10-18.
- Huang S. (S.) ve Hsu, C. H. C. (2008). Recent Tourism and Hospitality Research in China, *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, 9 (3): 267-287.
- Korzay, M. (1986). The Ultimate Constraint Tourism Labor Force, *Annals of Tourism Research*, (13): 1: 118-118.
- Kozak, N. (1995a). Türkiye Turizm Araştırmalarının Neresinde?, *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6: 3.
- Kozak, N. (1995b). Türkiye'de Yayımlanan Turizm Konulu Makaleler Üzerine Bir İnceleme, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6: 62-72.
- Kozak, N. (2000). Türkiye'de Akademik Turizm Literatürünün Gelişim Süreci Üzerine Bir İnceleme, *Doğu Akdeniz Üniversitesi Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1 (1): 15-58.
- Kozak, M. ve Kozak, N. (2016) Institutionalisation of Tourism Research and Education: From the Early 1900s to 2000s, *Journal of Tourism History*, 8 (3): 275-299.
- Köseoğlu, M. A., Rahimi, R., Okumuş, F. ve Liu, J. (2016). Bibliometric Studies in Tourism, *Annals of Tourism Research*, 61: 180-198.
- Köseoğlu, M.A., Şehitoğlu, Y. ve Craft, I. (2015a). Academic Foundations of Hospitality Management Research with an Emerging Country Focus: A Citation and Co-Citation Analysis, *International Journal of Hospitality Management*, 45: 130-144.
- Köseoğlu, M.A., Şehitçioğlu, Y. ve Parnelld, J.A. (2015b). A Bibliometric Analysis of Scholarly Work in Leading Tourism and Hospitality Journals: The Case of Turkey, *Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 26 (3): 359-371.
- Liu, J.Y. (2014). "Problems, Strategies, and Impact of SSCI Publication in English. İçinde C.P. Chou (Editör). *The SSCI Syndrome in Higher Education: Comparative and International Education*. Rotterdam: Sense Pub.
- Liu, W., Hu, G., Tang, L. ve Wang, Y. (2015). China's Global Growth in Social Science Research: Uncovering Evidence from Bibliometric Analyses of SSCI Publications (1978-2013), *Journal of Informetrics*, 9: 555-569.
- Olalı, H. (1973). La Tourisma Consider Comme un Facteur da Rapprochement et D'entents Internaionaux. *Revus de L'Academie Internationals du Tourisme*.
- Reid, L. J., ve Andereck, K. (1989). Statistical Analyses Use in Tourism Research, *Journal of Travel Research*, 28 (2): 21-24.
- Tsang, N.K.F. ve Hsu, C.H.C. (2011). Thirty Years of Research on Tourism and Hospitality Management in China: A Review and Analysis of Journal Publications, *International Journal of Hospitality Management*, 30 (4): 886-896.
- TÜBİTAK (2005). Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu Onbirinci Toplantısı-10 Mart 2005. http://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/BTYPD/btyk/11/11btyk_karar.pdf, Erişim tarihi: 21 Şubat 2019.
- Sun, Y., Wei, Y. ve Zhang, L. (2017). International Academic Impact of Chinese Tourism Research: A Review Based on the Analysis of SSCI Tourism Articles from 2001 to 2012, *Tourism Management*, 58: 245-252.
- Uysal, M. ve Crompton, J. L. (1984a). Determinants of Demand for International Tourist Flows to Turkey, *Tourism Management*, 5 (4): 288-297.
- Uysal, M. ve Crompton, J. L. (1984b). Identification of Key Variables Explaining International Tourist Flows to Turkey and Suggested Policy Implications, *Journal of Turkish Economy and Tourism*, 2 (4): 7-15.
- Üsdiken, B. ve Pasadeos, Y. (1992). Türkiye'de Örgütler ve Yönetim Yazını, *Amme İdaresi Dergisi*, 26 (2): 73-93.
- Weiner, G. (2001). The Academic Journal: Has it a Future?, *Education Policy Analysis Archives*, 9 (9): 1-19.
- Wu, B., Xiao, H., Dong, X., Wang, M. ve Xue, L. (2012). Tourism Knowledge Domains: A Keyword Analysis, *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 17 (4): 355-380.
- Xiao, H. ve Smith, S.J. (2006). The Maturation of Tourism Research: Evidence from a Content Analysis, *Tourism Analysis*, 10 (4): 335-348.
- Xin, S., Tirbe, J. ve Chambers, D. (2013). Conceptual Research in Tourism, *Annals of Tourism Research*, 41: 66-83.
- Zupic, I. ve Cater, T. (2015). Bibliometric Methods in Management and Organization, *Organizational Research Methods*, 18(3): 429-472.

Dilek ACAR

Anadolu Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu'ndan mezun oldu (2000). Yüksek lisans derecesini Anadolu Üniversitesi'nden Sosyal Bilimler Enstitüsü/Turizm ve Otel İşletmeciliği Dalı'ndan (2003), doktora derecesini de Anadolu Üniversitesi'nden Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı/Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı'ndan aldı (2010). Anadolu Üniversitesi'nde çalışmaya başladı (2000). Doçentlik unvanını Turizm alanında aldı (2017). Halen Anadolu Üniversitesi Eskişehir Meslek Yüksekokulu'nda görev yapmaktadır.

Esra GÜL YILMAZ

Anadolu Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu'ndan mezun oldu (2000). Yüksek lisans derecesini Anadolu Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Dalı'ndan (2007), doktora derecesini de Anadolu Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Dalı'ndan aldı (2013). Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde çalışmaya başladı (2009) ve halen görevine devam etmektedir. Temel çalışma alanları, turizm işletmeciliği, sürdürülebilirlik, liderliktir.